

Eesti arstide oma ajakiri 95

Väino Sinisalu, Ülla Linnamägi – Eesti Arst

Ajakirja Eesti Arst esimene number ilmus jaanuaris 1922 – 95 aastat tagasi. Avasõnas on ajutine toimetus rõhutanud: „[-] on möödapääsmatuks tarviduseks saanud Eesti arstkonnale ellu kutsu oma eriteadusliku häälekandja, milles igapäevale meie ametivenedadest oleks antud võimalus jagada teistega oma kogemusi ja teoseid nii praktilisel kui teoreetilisel aladel, selgitades ja täiendades neid vastastikkuse kollegiaalse arvustuse abil“ (1). Sellega pandi paika eestikeelse meditsiiniajakirja missioon ning tegevuse põhimõtted.

Vajadus ajakirja järele on ajaloo keerdkäikudele vaatamata püsinud tänapäevani. Eestikeelse üldarstliku ajakirja missioon ning selle sisu põhimõtted on püsinud muutumatuna tänaseni. Eesti Arst on arstidele usaldusväärne infoallikas, edastamaks tänapäevaseid tõendus põhise meditsiini seisukohti ja võimalusi. Ajakiri on kättesaadav kõikidele arstidele Eestis nii paberku kui ka veebiversioonis. Edastatava info usaldusväärsus on eriti oluline tänapäeval nn tõejärgsel ajastul, mil paljudes väljaannetes võib leida rohkesti meditsiiniprobleeme käsitlevaid kirjutusi, mille tõepärasus pole aga usaldusväärset kontrollitud. Ka on aastate jooksul Eesti Arsti kõrval ilmunud ja oma tegevuse lõpetanud mitmed arstidele suunatud eestikeelsed nn praktilise meditsiini ajakirjad. Et arsti elukutses ei saa vahet teha teadusliku ja praktilise meditsiini vahel, oli selge juba Eesti Arsti asutanud kolleegidel pea sada aastat tagasi: „[-] siiski ei ole ühelgi elukutsel teaduseline ja praktiline osa nii ligilähedaselt seotud üksteisega kui arsti omal“ (1).

Nagu akadeemik Ain-Elmar Kaasik 10 aastat tagasi ajakirja 85. aastapäevale pühendatud artiklis osutas, ei saa Eesti Arstis avaldada uurimuste tulemusi, mis on pühendatud küsimustele, mille vastu tunnevad meil huvi vaid üksikud uurijad, küll aga vajavad tasakaalustatud infot arstid, kes professionaalse hõivatuse tõttu

ei suuda tänapäeval originaalmaterjali jälgida (2).

Eesti Arst on arstide suhtluskanal. Selle veergudel jagavad kolleegid oma kogemusi, informeerivad vastastikku erialaselt tegevusest, õnnitlevad kolleege nende tähtpäevade puhul, avaldavad järelehüüdeid lahkunud kolleegidele jne. Niisiis on aastate vältel peegeldunud ajakirjas meie meditsiini areng, omal ajal ettetulnud probleemid ja nende lahendused, Eesti arstide tegemised erinevates meditsiinivaldkondades. Eesti Arstis on aastate vältel salvestatud meie arstiteaduse ja arstkonna ajalugu. See on tõeline kultuuriväärus.

Eesti Arst on olnud ainus eestikeelne teadusajakiri ja seda pea sajandi vältel. Selle aja jooksul on kujundatud eestikeelne meditsiinterminoloogia, millega on kinnistunud eesti keele staatuse kultuurkeelena. Meie meditsiinkeel on kujunenud ja arenenud nii saksa kui ka vene keele pealetungile vaatamata. Eesti Arsti tiitellehel oli kuni 1940. aastani ka ajakirja prantsuskeelne nimetus ja esimene juhtkiri ilmus paralleelselt ka prantsuse keeles.

Nüüd seisame silmitsi inglise keele ekspansiooniga. On kahetsusväärne, et oma Eesti riigis, kus eesti keel on riigikeel, kus on rahvusülikool, vajub nõukogude ajal loodud Eesti Meditsiinterminoloogia Komisjon varjusurma. Toimetus püüab omal jõul uusi ingliskeelseid erialaseid termineid eesti keelde seada, aga see ei asenda terminoloogiakomisjoni.

Kindlasti jätkab Eesti Arst ka tulevikus, vähemasti seni, kuni meil säilib eestikeelne arstiõpe. Küllap jääb ka Tartu Ülikooli juhtkond ja akadeemiline arstkond oma tegevusega toetama eestikeelse meditsiini kirjanduse arengut. Teadustulemuste levitamine on niisama tähtis kui uute teaduste loomine.

KIRJANDUS

1. Ajutine toimetus. Eesti Arsti ilmumise puhul. Eesti Arst 1922;1:1–2.
2. Kaasik A-E. 85 aastat Eesti Arsti. Eesti Arst 2007;86:611–3.

Väino Sinisalu

Ülla Linnamägi